

Neues Bibel-Lexicon. Lieferung I Aaron—Artemis herausgegeben von Manfred Görg und Bernhard Lang, Zürich 1988, Benzinger Verlag, kk. 176.

Nowy Słownik Biblijny (NBL) jest kontynuacją słownika *Bibel-Lexicon* wydanego przez Herberta Haaga w latach 1951—1956 oraz po raz drugi w r. 1968. Tego ambitnego zadania wypełniającego lukę w publikacjach z dziedziny biblistyki podjęli się dwaj znakomici uczeni zachodniemieccy Manfred Görg i Bernhard Lang. Manfred Görg (ur. 1938) jest kierownikiem katedry Starego Testamentu w uniwersytecie monachijskim, a zarazem przewodniczącym Naukowej Rady Katolickiego Towarzystwa Biblijnego i wydawcą czasopisma *Biblische Notizen* i serii *Ägypten und das Alte Testament*. Natomiast Bernhard Lang (ur. 1946) jest profesorem Starego Testamentu na wydziale teologicznym w Paderborn i redaktorem *Internationale Zeitschriftenschau für Bibelwissenschaft und Grenzgebiete*.

Jak wynika z wprowadzenia redaktorzy mają zamiar podstawowe tematy biblijne ukazać w świetle metodologiczno-krytycznej refleksji osiągnięć współczesnej egzegezy z danymi kultur Starożytnego Wschodu. Zamiarem redaktorów jest wydawanie dwu lub trzech zeszytów rocznie tak, aby po kilku latach nowy słownik był kompletny. Do współpracy redaktorzy zaprosili około 200 biblistów, którzy opracują 2000 haseł. Ukazanie się pierwszego zeszytu jest niewątpliwie zasługą.

W porównaniu do wydania *Bibel-Lexicon* z 1968 roku, w którym najwięcej haseł opracowanych miał A. van den Born z Holandii, w nowej edycji autorzy dodają nowe hasła takie, jak: *Afek, Ahab, Ahas, Ahasja, Ahijja, Ahikam, Ahimasz, Ahimelech, Ahinoam, Ahiram, Ahitofel* itd., a powtarzane hasła z poprzedniej edycji omawiają, wykorzystując najnowszą bibliografię. Jednym z nowych haseł jest *Biblijna archeologia*, gdzie V. Fritz opracował na siedmiu kolumnach krótki zarys tejże dyscypliny, podając nawet pozycję bibliograficzną z 1988 roku.

Dział onomastyczny tejże edycji wziął na siebie M. Görg, który hasła związane z egiptologią opracował dokładnie i szerzej. Należy powitać ukazanie się pierwszego zeszytu *Nowego Słownika Biblijnego*, który dostarczy, nie tylko biblistom, skuteczne narzędzie do zrozumienia świata Biblii. Wydaje się również pożądane, aby mógł znaleźć odpowiednik w polskiej rzeczywistości, w postaci nowej *Encyklopedii biblijnej*, która by wypełniła lukę na rynku wydawniczym po 30 latach od ukazania się *Podręcznej Encyklopedii Biblijnej* pod redakcją ks. Eugeniusza Dąbrowskiego.

Kraków

KS. JERZY WOŹNIAK CM

R. PESCH, *Der Prozess Jesu Geht weiter*. (Herder Taschenbuch 1507) Freiburg—Basel—Wien 1988, s. 126.

Rudolf Pesch ur. w 1936 r. w Bonn, doktor filologii i teologii, był profesorem Nowego Testamentu na uniwersytetach w Frankfurcie nad Menem (1970—1980) i Fryburgu Bryzgowijskim (1980—1984), a obecnie od 1987 r. teolog w Akademii Wiary i Form w Monachium, autor znanych komentarzy i monografii przedstawił opinii publicznej rozważania popularno-naukowe na temat procesu Jezusa.

Autor swą książeczkę przeznaczoną dla szerszego kręgu odbiorców dzieli na dwie części, a każdą z tych części jeszcze na dwie podgrupy. Pierwsza część (15—58) obejmuje historię badań a część druga (59—123) teologiczne refleksje.

Autor we wstępie uzasadnia zaskakujący tytuł, że proces Jezusa trwa do dziś, tym, że każdy chrześcijanin musi dać świadectwo Jezusowi — opowiedzieć się za lub przeciw.

Pesch przedstawia osiągnięcia naukowe egzegetów takich jak: Jean Imbert, August Strobel, Jean—Pierre Lemonon, Bernard Guevara, Otto Betz i podaje swoje stanowisko w następujących kwestiach: 1) w sprawie *ius gladii* potwierdza się pogląd, że żydowski Sanhendryn mógł wydać wyrok śmierci, ale nie mógł go zrealizować.

2) Epizod z Barabaszem nie jest legendą, ale historycznym faktem.